

VUODEN 2020 TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN LAADINTAOHJE JA TALOUSARVIORAAMI

YLEISTÄ TALOUSARVIOSTA JA -SUUNNITELMASTA

Taloussuunnitelma kattaa kolme tulevaa vuotta, joista talousarviovuosi on ensimmäinen. Tavoitteena on tuloslaskelman tasapaino taloussuunnitelmakaudella.

Vastuualueiden tavoitteiden määrittelyssä noudatetaan huhtikuussa 2018 hyväksytyyn kuntastrategian linjauksia. Strategiasta johdetaan jokaiselle hallinnonalalle 5-8 kärkitavoitetta ja -toimenpidettä talousarviovuodelle.

Tavoitteiden lisäksi vastuualueet määrittävät toiminnalleen **kriittiset tunnusluvut**. Näitä seurataan vuosittain ja niiden tehtävä on antaa päätöksenteon tueksi riittävää tietoa vastuualueen talouden ja toiminnan kehityksestä.

Kuntastrategiassa 2018-2025 on asetettu tavoitteille mittareita. Talousarvion laadinnan yhteydessä päivitetään näitä mittareita edelleen. Tilinpäätöksen ja vuosikolmannesraporttien yhteydessä seurataan laajemmin kuntastrategian tavoitteille asetettuja mittareita.

Laadintaohjeen valtionosuusarvio perustuu Kuntaliiton 8.5.2018 antamaan ennakkotietoon vähennettynä 2,9 prosentilla. Hallitusohjelman kirjauksien perusteella valtionosuuden määrän ei tulisi merkittävästi vähentyä Kuntaliiton ennakkotiedosta, mutta tarkempi varmuus asiasta saadaan vasta syksyllä 2019.

Laadintaohjeen verotuloarvio on noin puoli miljoonaa euroa pessimistisempi kuin Kuntaliiton veroennuste, joka pohjautuu nykyisiin veroprosentteihin. Kunnan taloudellinen asema huomioiden valmistelussa lähdetään siitä, että vuodelle 2020 kevennetään kunnallisveroprosenttia puoli prosenttiyksikköä 19,50:een. Kiinteistöveroprosentit pidetään aiemmalla tasolla.

Kunnan talouden tasapaino edellyttää malttia menokehityksessä. Budjetti tulee laatia siten, että esitetty talousarvioraami mieluummin alitetaan.

Eläköitymiset, tuloksellisuutta parantavat toimet ja vastaavat tulee edelleen käyttää hyödyksi. Raami on vastuualuekohtainen tavoite. Budjetointitekniikassa tapahtuneet muutokset tulee huomioida.

VALMISTELUAIKATAULU (alustava)

Vuoden 2020 talousarvion laadinnan deadlinet:

1.8. Talousarviossa käytettävät sisäiset erät laskettuna tämän ohjeen ja hallintokuntien tarpeiden mukaisesti ja toimitettu taloushallintoon.

Elo-syyskuu: kunnanjohtajan ja hallintokuntien alustavat talousarviokeskustelut.

21.9. Hallintokuntien talousarvioesitykset (numerot) valmiina ja numerot syötettyinä järjestelmään.

30.9. Valtuustoseminaari alustavasta talousarvioesityksestä, linjaus jatkovalmistelusta

4.11. Veroprosenttiesitys KH:ssa

11.11. Veroprosentit valtuustossa (veroprosentit on annettava verohallinnolle 17. marraskuuta mennessä)

15.11. Hallintokuntien tavoitteet valmiina

9.12. Talousarvio KH:ssa

16.12. Talousarvio valtuustossa

TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN LAADINTA

Käyttötalous

Valtuuston käsittelyyn menevä talousarvio ja taloussuunnitelma laaditaan käyttötalouden osalta määrärahoittain.

Taksat on pidettävä ajan tasalla ja reaaliarvossa. Talousarvioraamissa on huomioituna hintatason muutos 2,2 prosentilla raamia korottavana. Solmittuihin sopimuksiin ym. tehdään korotukset sopimusehtojen mukaisesti.

Ohjeellinen talousarvioraami on laadittu pohjautuen vastuualueiden ulkoisiin toimintamenoihin ja -tuloihin.

Palkat

Palkanlaskenta tuottaa taulukon vuoden 2020 palkoista kustannuspaikoittain. V. 2020 palkankorotukset eivät ole vielä tiedossa, mutta budjettia laaditaan oletuksella 2,2 prosentin palkankorotuksesta.

Henkilöstömäärärahat tulee budjetoida siten, että henkilöstön määrä ei lisäännny, ellei sille ole toiminnallista perustetta (esimerkiksi aiemmin ulkoistetun toiminnan hoitaminen itse). Eläköitymisten ja irtisanoutumisten yhteydessä vapautuvien vakanssien tarpeellisuus arvioidaan tapauskohtaisesti. Täyttölupamenettelyä jatketaan edelleen.

Sotu -maksu on 1,35 %, KuEL 16,95 %, VaEL 16,50 %, tapaturmavakuutusmaksu 0,78 %, ryhmähenkivakuutusmaksu 0,07 %, työttömyysvakuutusmaksu 1,0 %. Lisäksi on otettava huomioon kunnallisten eläkkeiden osalta eläkeperusteinen maksu, jotka budjetoidaan palkkahallinnon puolesta. Lisätietoa saa palkanlaskennasta. Lukuja voidaan tarkentaa ja muokata budjetoinnin edetessä.

Sijaisten palkkaamiseen ei varata talousarvioon määrärahoja, ellei se ole vuosilomien ym. vuoksi pakollista.

Investoinnit

Käyttötalouden ja investointiosan raja-arvo on 10 000 euroa. Alle 10 000 euron hankinnat ovat käyttötaloutta, mutta sitä suuremmat merkitään investointiosaan.

Investointien osalta on oltava varsin pidättyväisiä ja investointiesitysten pohjana tulee olla nykyinen taloussuunnitelma. Mikäli tavanomaista merkittävämpiä investointeja ei toteuteta, niin investointitason tulee lähtökohtaisesti olla kunnan nykyisen poistotason (600 000 euroa) alapuolella.

Kaikki investointiesitykset on tarkasti perusteltava. Lisäksi on otettava huomioon niiden poistovaikutus käyttötalouteen. Samoin on selvitettävä mahdolliset rahoitusavustukset.

Investointiosan laadinta- ja kokoamisvastuu on teknisellä johtajalla.

Lisätiedot

Lisätietoja talousarvion teosta antavat taloussihteeri Erja Penttinen ja kunnanjohtaja Matias Hilden. Palkanlaskentatietoja saa toimistosihteeri Mervi Hämäläiseltä. Tunnusluvuissa käytettävä asukasmäärä on 2180.

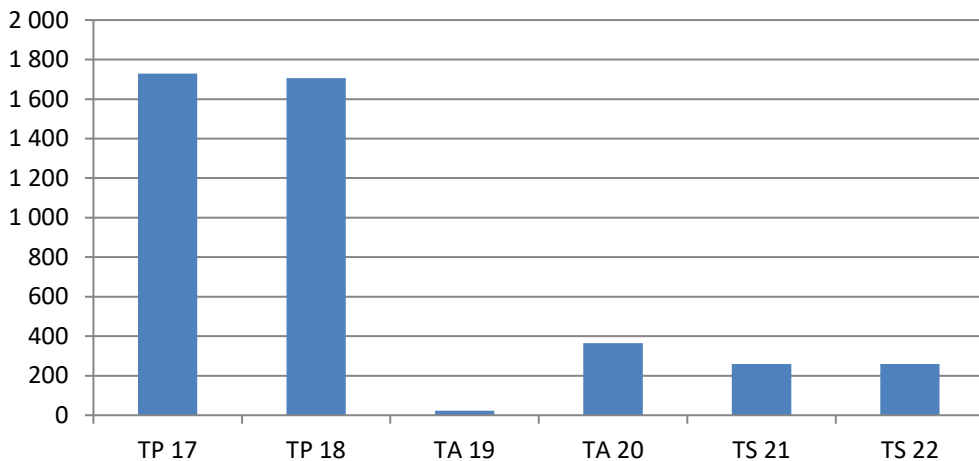
VASTUUALUEKOHTAINEN TEKNINEN RAAMI VUODEN 2020 TALOUSARVIOKSI

	Tilinpäätös 2018	Toteuma 04- 2019	Talousarvio 2019	Toteuma- %	TA 2020 RAAMI
KESKUSVAALILAUTAKUNTA	-1 483	-2 559	-12 780	20 %	0
KUNNANVALTUUSTO	-23 130	-4 403	-31 150	14 %	-31 835
TARKASTUSLAUTAKUNTA	-14 891	-4 949	-18 410	27 %	-18 815
KUNNANHALLITUS	-516 996	-190 734	-577 680	33 %	-590 389
SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT	-9 522 124	-3 138 050	-10 259 575	31 %	-10 485 286
HALLINTO- JA TALOUSPALVELUT	-313 984	-118 528	-373 130	32 %	-381 339
ELINVOIMAPALVELUT	-281 881	-109 920	-333 805	33 %	-341 149
HALLINTOPALVELUJEN TOIMIALA	-10 674 488	-3 569 143	-11 606 530	31 %	-11 848 813
HYVINVOINTILAUTAKUNTA	-112 482	-62 209	-139 380	45 %	-142 446
OPETUSPALVELUT	-1 611 772	-521 012	-1 686 835	31 %	-1 723 945
VARHAISKASVATUSPALVELUT	-426 332	-140 805	-452 010	31 %	-461 954
NUORISO- JA LIIKUNTAPALVELUT	-95 844	-40 820	-166 090	25 %	-169 744
AIKUISKOULUTUSPALVELUT	-210 133	-62 880	-238 720	26 %	-243 972
KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUT	-215 093	-74 203	-218 540	34 %	-223 348
HYVINVOINTIPALVELUT	-2 671 656	-901 929	-2 901 575	31 %	-2 965 410
TEKNINEN LAUTAKUNTA	-109 710	-41 671	-109 950	38 %	-112 369
YHDYSKUNTAPALVELUT	-542 675	-195 322	-565 350	35 %	-577 788
PELASTUSPALVELUT	-195 312	-81 338	-201 200	40 %	-205 626
KIINTEISTOPALVELUT	-578 623	-251 002	-509 070	49 %	-520 270
YMPARISTOVALVONTA	-49 692	-29 134	-65 660	44 %	-67 105
KAAVOITUS- JA TONTTIPALVELUT	140 432	91 868	92 260	100 %	94 290
ASUMISPALVELUT	74 755	28 835	84 750	34 %	86 615
RUOKAHUOLTO JA PUHTAANAPITOPALVELUT	-344 818	-112 116	-363 400	31 %	-371 395
TEKNISTEN PALVELUJEN TOIMIALA	-1 605 645	-589 880	-1 637 620	36 %	-1 673 648
PUUMALAN KUNTA	-14 951 789	-5 060 951	-16 145 725	31 %	-16 487 870

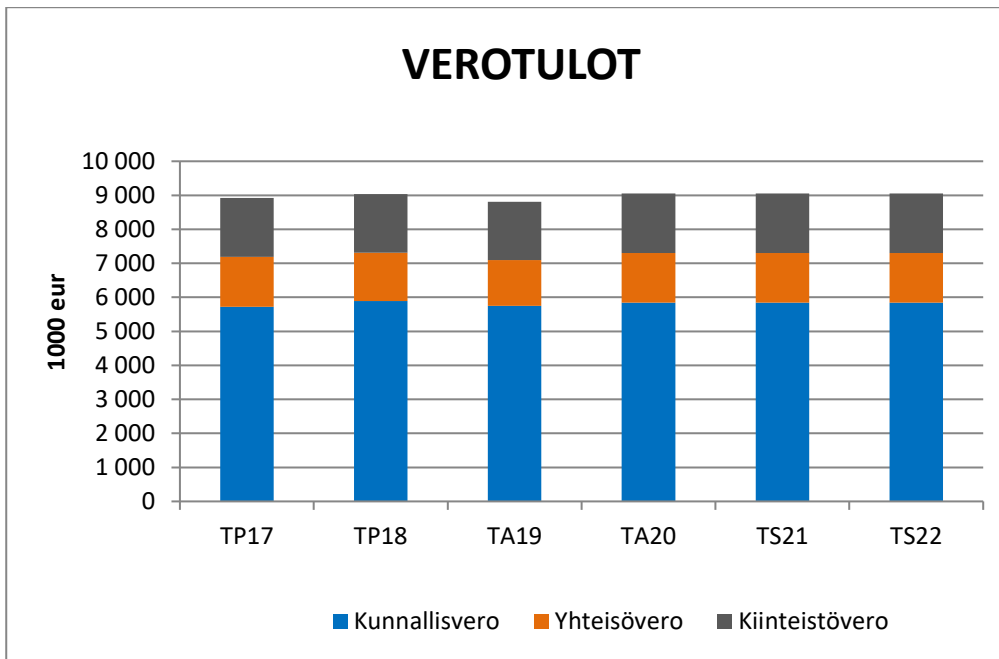
TALOUSSUUNNITELMA 2020-2022

	TP 17 1000 €	TP 18 1000 €	TA 19 1000 €	TA 20 1000 €	TS 21 1000 €	TS 22 1000 €
Toimintakate	-14 916	-14 952	-16 146	-16 489	-16 500	-16 500
Verotulot	8 920	9 036	8 810	9 050	9 050	9 050
Valtionosuudet	8 244	8 257	7 946	8 450	8 350	8 350
Rahoitustuotot/kulut	89	-6	4	4	10	10
Vuosikate	2 337	2 335	614	1 015	910	910
Poistot	-608	-629	-591	-650	-650	-650
Satunnaiset erät						
Arvonlennukset						
Tulos	1 729	1 706	23	365	260	260
Varaukset						
Ali-/ylijäämä	1 729	1 706	23	365	260	260
Kumul. ylijäämä	6 057	7 763	7 786	8 151	8 046	8 411

Tilikauden tulos, 1000 euroa

VEROTULOT						
1000 eur						
	TP17	TP18	TA19	TA20	TS21	TS22
Kunnallisvero	5 724	5 888	5 750	5 840	5 840	5 840
Yhteisövero	1 470	1 428	1 350	1 460	1 460	1 460
Kiinteistövero	1 726	1 720	1 710	1 750	1 750	1 750
Yhteensä	8 920	9 036	8 810	9 050	9 050	9 050

VALTIONOSUUDET						
1000 eur						
	TP17	TP18	TA19	TA20	TS21	TS22
Peruspalvelut	7 505	7 571	7 351	7 923	7 823	7 823
Verotulotasaus	1 086	1 041	951	817	817	817
Opetus- ja kulttuuri	-347	-356	-356	-290	-290	-290
Yhteensä/1000€	8 244	8 256	7 946	8 450	8 350	8 350

